

Undervisningsmateriale

Udskoling og ungdomsuddannelser

Tino Sehgal – This success/This failure

11. okt 2018

– 25. nov 2018

Kunsten

Om undervisningsmaterialet

I perioden 11. oktober 2018 til 25. november 2018 kan du på Kunsten Museum of Modern Art Aalborg opleve udstillingen *Tino Sehgal – This success/This failure*. Undervisningsmaterialet, der er udviklet i forbindelse med udstillingen gør dig klogere på en kunstner, en udstilling og værkerne samt giver forslag til opgaver, der kan laves både før, under og efter besøget på Kunsten.

Undervisningsmaterialet indeholder:

- Introduktion til kunstneren
- Introduktion til udstillingen
- Vejledning til besøg
- Opgaver til før, under og efter besøget

God fornøjelse!

Materialet er udviklet af Kunsten Museum of Modern Art Aalborgs formidlingsafdeling.

Besøg vores hjemmeside på www.kunsten.dk og læs mere om udstillingen.

Har du spørgsmål til materialet eller brug for inspiration til arbejdet med Tino Sehgal, er du velkommen til at kontakte Nanna Lund, nkl@kunsten.dk

Vi anbefaler altid, at du og dine elever forbedrer jer på skolen før jeres besøg.

Til underviseren

I perioden 11. oktober til 25. november kan du og dine elever opleve Kunstens nye udstilling *Tino Sehgal – This success/ This failure*. Undervisningsmaterialet her klæder jer på til besøget, så I kan få den bedst mulige oplevelse.

I undervisningsmaterialet finder du bl.a. en udstillingsintroduktion, et kort kunstnerportræt af Tino Sehgal samt en introduktion til den kunstretning, Sehgal placerer sig indenfor, som dine elever med fordel kan læse som forberedelse til de opgaver, materialet også indeholder. Alle materialets opgaver lægger op til, at der arbejdes med dem både før, under og efter besøget på museet, og består af både refleksions- og diskussionsopgaver samt praksisopgaver.

Her på siden finder du en liste med relevant læsning, hvis du ønsker at fordybe dig endnu mere inden, under eller efter besøget.

Supplerende læsning

Jesper Beck et al., *For øjeblikket 2 – fra samtidskunst til billedkunst*, Lindhardt og Ringhof, 2013

Dorothea von Hantelmann, "Object and Situation in the Works of Tino Sehgal" i *How to Do Things with Art*, JRP Ringier & Les Presses Du Réel, 2010.

Guy Debord, "Report on the Construction of Situations and on the International Situationist Tendency's Conditions of Organisation and Action" (Oversat fra fransk til engelsk af Ken Knabb), 1957.

Kunsten Museum of Modern Art – Info om udstillingen *Tino Sehgal – This success/This failure*:
<https://kunsten.dk/da/udstilling/tino-sehgal-this-successthis-failure-8916>

Ny Carlsbergfondet – Info om værket *This success/This failure* om Kunstens erhvervelse af dette:
<http://www.ny-carlsbergfondet.dk/en/tino-sehgal-kunsten-aalborg/>

Kunstnernes Hus – Om udstilling med Tino Sehgal:
<http://www.kunstnerneshus.no/tino-sehgal/>

Elizabeth Carpenter, "Be the work. Intersubjectivity in Tino Sehgal's *This objective of that object*":
<http://walkerart.org/collections/publications/performativity/be-the-work/>

Introduktion til udstillingen

Forestil dig et kunstværk...

Hvad tænker du på?

Et maleri?

En skulptur?

En installation?

Noget, der hænger på en væg?

Eller noget, der står på et gulv?

Er du udenfor eller indenfor?

På et museum – eller måske i en park?

Hvad er et kunstværk? De fleste forestiller sig nok et fysisk objekt. Som et maleri eller en skulptur – noget fysisk, man som publikum kan iagttage og måske endda røre ved.

Men i denne udstilling er det anderledes! Tino Sehgal skaber ikke håndgribelige genstande, men 'konstruerede situationer', som han selv kalder det. Konstruerede situationer er en kombination af dans, leg og sang.

Tino Sehgal skaber rammerne om anderledes og overraskende kunstoplevelser, hvor publikum ikke blot skal se på kunsten, men deltage i konstruktionen af situationer. Det betyder, at kunstværkerne i udstillingen ikke er færdige på forhånd, men at kunsten involverer udstillingsgæsterne på forskellige måder. Man kan kalde denne slags kunst for liveart (levende kunst).

Udstillingen *Tino Sehgal – This success/This failure* rummer fire konstruerede situationer: *Kiss* (2002), *This is propaganda* (2002), *This is new* (2003) og det mest omfangsrige værk *This success/This failure* (2006), som har givet navn til udstillingen.

Undervisningsmaterialet fokuserer på værkerne *Kiss* og *This success/This failure*, og opgaverne heri kan bl.a. hjælpe dig til at forstå, hvad en konstrueret situation er, og hvordan Tino Sehgals kunst adskiller sig fra de kunstværker, du normalt ser på kunstmuseer.

Om Tino Sehgal

Tino Sehgal (f. 1976) er født i London og opvokset i Düsseldorf, Paris og Böblingen tæt på Stuttgart. Han har studeret politisk økonomi, koreografi og dans ved Humboldt Universitet i Berlin og Folkwang Universität der Künste i Essen. I dag bor Sehgal i Berlin, hvor han arbejder som kunstner. Han har siden slutningen af 1990'erne beskæftiget sig med at skabe kunstprojekter, som overrasker og sætter fantasien i gang.

Tino Sehgal har udstillet sine kunstværker over hele verden bl.a. i Amsterdam, New York og London. Mens andre kunstnere arbejder med materialer som maling, ler, stof osv., er Tino Sehgal fortrukne materialer stemmen, sproget, kroppens bevægelser og menneskelig interaktion.

Besøg en anderledes udstilling

De fire kunstværker i udstillingen *Tino Sehgal – This success/This failure* foregår forskellige steder på Kunsten. Der findes altså ikke ét særligt sted, I skal gå hen for at finde værkerne. I stedet må I lade jer overraske, når I bevæger jer rundt på museet. Hvad der præcis kommer til at ske vides ikke. Det eneste vi kan sige med sikkerhed er, at værkerne alle sammen er flygtige. De efterlader sig ikke fysiske objekter eller materialer. Det er derfor nødvendigt at besøge museet for at begribe Tino Sehgal's kunstværker. I kan ikke finde videoer, billeder eller informative udstillingskataloger om udstillingen efterfølgende.

Fælles for værkerne er, at de hverken har nogen begyndelse eller slutning. De står på i hele museets åbningstid og ændrer sig alt

efter, hvem der besøger udstillingen. Derfor er det en god idé, at I sammen taler om nogle af de temaer, Tino Sehgal behandler med sine værker, inden I besøger udstillingen.

Længere nede i undervisningsmaterialet finder I en oversigt over, hvilke temaer I kan tale om samt forslag til, hvordan I kan indlede en diskussion.

Det er vigtigt, at I hverken tager billeder eller skriver noter, mens I bevæger jer rundt i udstillingen. Koncentrér jer i stedet om at lytte til, iagttage og møde kunsten. På den måde tager I del i værkerne på den bedst mulige måde.

Opgave: Kunst?

Forbered jer på at besøge kunstmuseet med en indledende diskussion og forventningsafstemning i klassen.

Før besøget. Diskussion i plenum.

- Hvad er det første I kommer til at tænke på, når I hører ordet 'kunst'?
- Findes der mere en én slags kunst?
- Hvad skal der til for, at noget er kunst?
- Hvad er et kunstmuseum?
- Hvilken rolle har en kunstmuseum i et samfund?
- Hvad forventer I at opleve under jeres besøg på Kunsten?

Tilbage på skolen samles op på diskussionen og besøget evalueres.

Efter besøget. Diskussion i plenum.

- Hvad oplevede I på museet?
- Stemte museumsbesøget overens med jeres forventninger?
- Hvad var anderledes?
- Adskilte kunsten sig fra den kunst, I havde talt om inden jeres besøg?

Om levende kunst

Tino Sehgal's kunst er levende kunst. Oplever du et af hans værker, er du med stor sandsynlighed også en del af det. Du er en del af den konstruerede situation, som Sehgal har sat rammen for – helt uden brug af fysiske objekter eller klassiske materialer.

Levende kunst er en bred kategori, som rummer mange forskellige kunstarter. Her kan du lære om Performancekunst og Fluxus, som begge er kunstarter, der har inspireret Tino Sehgal.

Performancekunst

Et eksempel på en kunst, der er levende er performancekunst. I performancekunst *inddrages kroppen i kunsten*. Det kan fx være kunstnerens egen krop, der performer en idé eller et budskab live for et publikum.

En performance forløber som regel i et relativt kort tidsrum, og når den er slut er det eneste publikum har tilbage fotografier, videoer og minder. En performance foregår *direkte for øjnene af publikum* og ikke gennem medier som fx video eller maling.

Fluxus

Fluxus betyder 'flyde' på latin og kan forstås som kunst, der flyder mellem flere forskellige kunst kategorier, materialer og steder.

Ligesom fluxus-kunstnerne forsøger Tino Sehgal at skabe levende kunst, hvor udgangspunktet er os mennesker, vores forhold, stemmer, nyheder, vaner og kroppe. Men levende kropskunst er en vanskelig størrelse at arbejde med, da værkerne kræver meget tid at opleve og elementer i værkerne ofte opstår tilfældigt og derfor kan være svære at overskue. Man er nødt til at *bevæge sig ind i værkerne*, se dem fra flere forskellige sider og måske endda tale med dem, der befinder sig i værket – ellers kan det være svært at finde ud af, hvad værket egentlig består af. Til gængæld betyder det, at man kan komme ind i værkerne hele tiden, og at der ikke er nogen rigtig og forkert måde at tilgå dem.

Temaer i Tino Sehgal's værker

Tino Sehgal's værker er alle immaterielle, dvs. at værkerne ikke er fysisk eksisterende. Fraværet af objekter bruger Sehgal til at aktivere museumsgæsterne, så man som gæst ikke nøjes med "bare" at se på kunsten, men i stedet *deltager i kunsten* enten ved at tale med, diskutere med, reflektere over eller lege med værkerne.

Nogle væsentlige temaer i Tino Sehgal's værker er:

- Mellemmenneskelige møder
- Grænser
- Kroppen som redskab
- Proces
- Erindring
- Deltagelse
- Hierarki
- Samskabelse
- Skellet mellem privat og offentlig
- Magt
- Vaner
- Kunstmuseet som beholder af "ting"/kunstværker

I kan arbejde med nogle af temaerne i de opgaver, I finder sidst i undervisningsmaterialet.

Opgave: Kunst som objekt og kunst som situation

Et besøg på et kunstmuseum handler som regel om at beskue kunstobjekter. Det kan fx være malerier, skulpturer, fotografier eller videoer.

Men på denne udstilling findes der ingen objekter. I stedet kommer I til at indgå i konstruerede situationer eller koreografier, hvor der ikke er *kunstobjekter*, men *kunstsubjekter* – levende personer – til stede.

I kan med fordel arbejde med begreberne 'objekt', 'subjekt', 'situation' og 'konstruktion' og disses betydning før jeres besøg.

Faktaboks

- Et **objekt** er en fysisk ting som er af begrænset størrelse. Et synonym for begrebet objekt kunne være genstand.
- Et **subjekt** er et erkendende og handlende individ.
- En **situation** er en samlet mængde af omstændigheder som nogen eller noget er underlagt lige nu og her. Et synonym for begrebet situation kunne være tilstand.
- At **konstruere** betyder at udtænke og frembringe en model for, hvordan noget skal udformes eller gøres. Et synonym for det at konstruere kunne være at skabe eller forbinde.

Kilde: sproget.dk

Før besøget: Diskussion i plenum.

- En konstrueret situation er en tilstand, flere subjekter skaber sammen. Diskutér, hvordan I til dagligt indgår i konstruerede situationer? Hvilke roller har I i disse konstruerede situationer? Starter I dem? Eller følger I bare med?

Efter besøget: Diskussion i plenum.

- Diskutér med udgangspunkt i jeres besøg, hvilke situationer Tino Sehgal har konstrueret? Hvilken rolle spillede I i disse konstruerede situationer? Tal også om, hvordan det var at besøge en udstilling uden objekter?

Opgave: Det private og det offentlige

I værket *Kiss* fortolkes nogle af kunsthistoriens mest berømte "kyssscener" og begrebet om *levende kunst* sættes i spil, da kyssscenerne frem for at foregå på et lærred eller i marmor, foregår i levende form – direkte for øjnene af museumsgæsterne.

Men er der overhovedet forskel på at overvære to personer kysse lidenskabeligt på et maleri og på at iagttage to personer kysse på et museumsgulv?

Tino Sehgal udforsker grænserne mellem det private og det offentlige. Det private er alt det, vi holder for os selv og kun gør, når vi er alene eller sammen med få personer, vi har tillid til, mens det offentlige er alt det, vi gør og siger i det offentlige rum.

I skal i det følgende reflektere over og diskutere, hvor I synes grænsen går? Hvad gør I derhjemme, som I ikke kunne finde på at gøre i skolens kantine eller samlingsal?

Før besøget: Diskussion i plenum.

- Diskutér, hvad I tænker, når I ser to personer kysse i offentligheden, fx på togstationen eller ved busstoppestedet? Hvorfor tænker I som I gør?

Inddrag evt. værker fra kunsthistorien i diskussionen. Hvordan er det fx at se et malet kys som på Edvard Munchs maleri *Kys* fra 1892. Eller et hugget kys som Auguste Rodins skulptur *Kysset* fra 1882? Frembringer det de samme følelser, som hvis det var virkelige personer? Og hvilke følelser frembringer det, når I ser nogle kysse på film?

- Se en af Dr. Pimple Poppers videoer på Youtube. Tal derefter om, hvad I så, og hvilke følelser videoen genererede i jer? Var det frastødende, spændende, lækkert eller ækelt? Hvorfor? Hvad må man gøre derhjemme som man ikke må gøre uden for hjemmet?

Efter besøget: Diskussion i plenum.

- Diskutér, hvordan det var at opleve Tino Sehgal's værk *Kiss*. Hvor længe overværede I det? Så I længe på værket eller gik I hurtigt væk derfra? Hvorfor? Var det frastødende, spændende, lækkert eller ækelt? Hvorfor?

Opgave: Folkeviser og kollektive fortællinger

Tino Sehgal har som regel opstillet en ramme i sine værker, man som museumsgæst kan indgå i på forskellige måder, men det er aldrig afgjort på forhånd, hvad man skal tage med fra oplevelsen med værkerne – heller ikke af Sehgal. Hvad man tager med derfra, afgør man helt selv, og det kan sagtens variere fra gæst til gæst. De historier og minder man har, er derfor en vigtig del af værkerne.

Folkeviser og kollektive fortællinger

Folkeviserne stammer helt tilbage fra middelalderen. En folkeviser har ingen forfatter, for viserne blev overleveret mundtligt, og både formen og handlingen ændrede sig alt efter, hvem der videreførte den. Der findes mange forskellige slags viser med forskellige temaer – i trylleviser kredser handlingen ofte om menneskets møde med det overnaturlige, mens ridderviser har temaer som krig og kærlighed.

I denne opgave skal I ikke udforme en vise, men en *kollektiv fortælling* om det, I oplever på jeres vej rundt i udstillingen. Fortællingen skal overleveres mundtligt fra klassekammerat til klassekammerat – lige som folkeviserne blev. Og lige som folkeviserne kan det være, at jeres fortællinger også vil udvikle og ændre sig undervejs?

Under besøget: Individuel opgave.

- Start med at se hele udstillingen. Brug derefter 30 min. på at skrive en kort fortælling om de oplevelser, du havde i udstillingen (minimum 10 linjer) i et flydende sprog.

Du kan fx spørge dig selv om følgende spørgsmål – men du må også finde på noget helt andet: Hvad så du? Hvad oplevede du? Hvad tænkte du på, mens du gik rundt? Fik oplevelserne dig til at føle en særlig følelse? Sagde du noget? Talte du med nogen? Hvilke lege legede du? Hvor længe det tog dig at komme igennem udstillingen? Gik du hurtigt? Eller tog du dig god tid til at opleve det hele? Var der nogle værker, du blev længere ved en andre?

Efter besøget: Gruppeopgave + diskussion i plenum.

- Dan grupper á ca. 8 personer. Hver gruppe former en rundkreds og vælger én person, der skal hviske sin fortælling fra besøget på Kunsten til personen ved siden af. Derefter hvisker den næste person den videre og sådan fortsætter I ind til alle i gruppen har hørt og fortalt den videre. Når I har gjort det, skal I tale om, hvilke ting der ændrede sig i fortællingen. Kan personen, der havde skrevet fortællingen genkende sin egen historie? Afslut med at gennemgå alle grupperes resultater i plenum.

“Som kunstner giver man sit bud på noget og så skaber modtageren sin egen historie ud af det.” Tino Sehgal

Opgaver: Antropologiske værkfortællinger fra værket *This success/This failure*

Ofte kan man i forbindelse med en udstilling købe et udstillingskatalog, tage billeder af kunstværkerne eller endda optage film. Sådan er det ikke i udstillingen *This success/This failure*. Til denne udstilling findes der ikke et katalog – og man må hverken tage billeder eller optage film af værkerne. Det eneste, I får med hjem efter besøget er minderne om, hvad det var, I oplevede!

I denne opgave skal I arbejde med nogle værktøjer, der kan hjælpe jer med at huske, hvad I oplever. I vil blive opmærksomme på, hvor forskellige oplevelser I har haft i udstillingen – og hvor forskellige værker, I tager med jer hjem.

Værket *This success/This failure* eksisterer ligesom de resterende værker i udstillingen ikke som objekt, men udelukkende som det, Tino Sehgal kalder en *konstrueret situation*. Værket er et slags socialt mellemrum, hvor man for at opleve det skal indgå i et legende fællesskab – på samme måde som I hver dag indgår i et fagligt fællesskab i skoleklassen. Og ligesom der i skoleklassen er normer og regler for, hvad man må og ikke må, opstår der i *This success/This failure* også udsagte normer for, hvordan man skal opføre sig.

Antropologer på job

For at give jer selv de bedst mulige redskaber til at observere, hvad der sker i denne form for kunstværk, skal I forestille jer, at I er antropologer på job, når I befinder jer i værket. En antropolog er en person, som forsøger at forstå menneskelige fællesskaber og sociale situationer ved at deltage i og observere de forskellige situationer, mennesker indgår i. For at huske alt det, de observerer, tager de noter af det, de sanser. Hvad kan jeg se? Hvad kan jeg lugte? Hvad kan jeg høre? Hvad kan jeg føle?

En antropolog tager tre forskellige slags noter:

1. Mentale noter.

Det er måske mærkeligt at kalde det for noter, for mentale noter bliver slet ikke skrevet ned – de bliver husket. Husk hvad du oplevede, så, hørte osv. så godt du nu kan!

2. Jottings.

Jottings er de stikord og korte notater, antropologen skriver lige så snart, han/hun ikke er midt i situationen længere. Denne slags noter kan hjælpe en til at huske de vigtige ting, der skete.

3. Situationsnoter.

Når antropologen kommer hjem fra en hel dags arbejde, kigger han/hun på sine jottings og skriver så med udgangspunkt i disse situationsnoter. Situationsnoter er længere beskrivelser af, hvad de oplevede. >

Før besøget: Diskussion i plenum.

- Tal sammen om, hvad en antropolog er? Og diskutér, hvad det vil sige at deltage i modsætning til at *observere*?

Under besøget: Noteøvelse 1.

- Gå ind i værket *This success/This failure*. Læg mærke til alt, du oplever. Hvem taler du med? Hvad taler I om? Hvordan ser rummet ud? Hvem er til stede? Er der meget larm i rummet? Er du rolig – eller er du forvirret? Er det klart for dig, hvad du skal gøre/hvordan du skal agere? Mens du er inde i værket, skal du gøre dig *mentale noter* over, hvad du mener er vigtigt at huske. Når du synes, at du har været i værket længe nok, bevæger du dig ud, sætter dig ned og skriver minimum 5 stikord/*jottings* om, hvad du oplevede.

Efter besøget: Noteøvelse 2 + parøvelse.

- Tilbage på skolen skal du tage dine jottings frem. Brug så 30 min. på at skrive *situationsnoter*. Situationsnoterne skal tage udgangspunkt i dine jotting. Når de 30 min. er gået, skal I sætte jer sammen to og to og derefter skiftes til at læse jeres noter højt for hinanden. Diskutér, om jeres oplevelser var ens eller forskellige? Hjælp jeres jottings til at huske, hvad I havde oplevet? Afslut med opsamling i plenum.

"Somehow it exists in my mind, in my body, and in the bodies of the people who know how to do it, and it also exists in their memories, and of those of the people who saw it."

Tino Sehgal